

Vzdělávací program specializačního vzdělávání v oboru INTENZIVNÍ PÉČE

1	Cíl specializačního vzdělávání.....	2
2	Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání	2
3	Učební plán	3
	3.1 Učební osnova základního modulu	3
	3.2 Učební osnovy odborných modulů – povinné	6
	3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů.....	23
4	Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání	25
5	Profil absolventa.....	25
	5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost	26
6	Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť.....	28
	6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště	29
7	Tabulka modulů	30
8	Seznam doporučených zdrojů.....	31

1 Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání v oboru **Intenzivní péče** je získání specializované způsobilosti s označením odbornosti Sestra pro intenzivní péči osvojením si potřebných teoretických znalostí, praktických dovedností, návyků týmové spolupráce i schopnosti samostatného rozhodování pro činnosti stanovené platnou legislativou.

Absolvent/ka, který/á získal/a specializovanou způsobilost podle tohoto vzdělávacího programu **není oprávněn/a** v rámci přednemocniční péče včetně letecké záchranné služby vykonávat činnosti v rámci zdravotnického operačního střediska tj. přijímat, evidovat a vyhodnocovat tísňové výzvy z hlediska závažnosti zdravotního stavu pacienta a podle stupně naléhavosti, zabezpečovat odpovídající způsob jejich řešení za použití telekomunikační a sdělovací techniky a provádět telefonní instruktáž k poskytování první pomoci a poskytovat další potřebné rady za použití vhodného psychologického přístupu, a dále zajišťovat nebo provádět bezpečné vyproštění, polohování imobilizaci, transport pacientů a zajišťovat bezpečnost pacientů během transportu. Toto oprávnění získá po úspěšném absolvování certifikovaného kurzu.

2 Vstupní podmínky a průběh specializačního vzdělávání

Podmínkou pro zařazení do specializačního vzdělávání v oboru Intenzivní péče je získání odborné způsobilosti k výkonu povolání všeobecné sestry dle Zákona č. 96/2004 Sb., zákon o nelékařských zdravotnických povoláních, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon č. 96/2004 Sb.“).

Specializační vzdělávání nemusí být uskutečňováno při výkonu povolání, účastník vzdělávání však musí před přihlášením se k atestační zkoušce splnit dobu výkonu povolání stanovenou § 56 odst. 6 zákona č. 96/2004 Sb.

Část specializačního vzdělávání lze absolvovat distanční formou studia, např. metodou e-learningu.

Optimální doba specializačního vzdělávání je 18 – 24 měsíců, kterou lze prodloužit nebo zkrátit při zachování počtu hodin vzdělávacího programu. V případě, že celková délka specializačního vzdělávání se od celodenní průpravy liší, úroveň a kvalita nesmí být nižší než v případě celodenní průpravy.

Vzdělávací program obsahuje celkem 560 hodin teoretického vzdělávání a praktické výuky. Praktická výuka tvoří alespoň 50 % celkového počtu hodin, včetně odborné praxe na pracovištích akreditovaného zdravotnického zařízení v rozsahu stanoveném tímto vzdělávacím programem. Požadavky vzdělávacího programu je možné splnit ve více akreditovaných zařízeních, pokud je nezajistí v celém rozsahu akreditované zařízení, kde účastník vzdělávání zahájil. Akreditovaná pracoviště disponují náležitým personálním, materiálním a přístrojovým vybavením.

Vzdělávací program zahrnuje modul základní (ZM) a moduly odborné (OM) se stanoveným počtem kreditů, přičemž ukončení každého modulu je realizováno hodnocením úrovně dosažených výsledků vzdělávání. Do OM 1 a OM 2 mohou vstoupit i porodní

asistentky a zdravotničtí záchranáři, kterým jsou následně výše uvedené moduly započteny v rámci specializačního vzdělávání Intenzivní péče v porodní asistenci a Urgentní medicína.

Podmínkou pro získání specializované způsobilosti v oboru Intenzivní péče je:

- zařazení do oboru specializačního vzdělávání,
- výkon povolání v příslušném oboru specializačního vzdělávání minimálně 1 rok z období 6 ti let v rozsahu minimálně ½ stanovené týdenní pracovní doby nebo minimálně 2 roky v rozsahu minimálně pětiny stanovené týdenní pracovní doby do data přihlášení se k atestační zkoušce,
- absolvování teoretické výuky,
- absolvování povinné odborné praxe v rozsahu stanoveném vzdělávacím programem,
- získání stanoveného počtu kreditů určených vzdělávacím programem,
- úspěšné složení atestační zkoušky.

3 Učební plán

Nedílnou součástí vzdělávacího programu je vedení Logbooku o průběhu specializačního vzdělávání a záznamu o provedených výkonech v rámci celé odborné praxe na vlastním (zvoleném nebo určeném) pracovišti a pracovišti akreditovaného zařízení pro praktickou část vzdělávacího programu. Počet výkonů uvedených v kapitole 3.2. *Učební osnovy odborných modulů – povinné, seznam výkonů* je stanoven jako minimální, aby účastník specializačního vzdělávání zvládl danou problematiku nejen po teoretické, ale i po stránce praktické. *Výkony k odborným modulům, které nebude možné splnit v rámci jednoho pracoviště, budou splněny na dalších pracovištích.*

3.1 Učební osnova základního modulu

Základní modul ZM	Organizační a metodické vedení specializované ošetrovatelské péče	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	5 dnů teoretické výuky, tj. 40 hodin	
Počet kreditů	20	
Cíl:	Vybavit všeobecnou sestru znalostmi potřebnými k organizačnímu a metodickému vedení ošetrovatelské péče.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Vzdělávání dospělých	Úvod do problematiky. Zásady vzdělávání dospělých, cíle, vedení, motivační faktory, hodnocení účastníků SV.	4
Právní problematika ve zdravotnictví	Základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví. Práva a povinnosti zdravotnických pracovníků. Povinná mlčenlivost. Právní odpovědnost ve zdravotnictví.	3
Moderní management	Management a role manažera. Klíčové role	3

v ošetrovatelské péči	a funkce vedoucího pracovníka ve zdravotnictví. Leadership a role lídra. Firemní kultura. Strategický management. Management změn. Management času. Budování a řízení pracovního týmu. Personální management a rozvoj lidských zdrojů.	
Kvalita a bezpečí zdravotní péče	Strategické řízení kvality zdravotní péče. Indikátory kvality ošetrovatelské péče a jejich sledování. Standardy ošetrovatelské péče, správné vedení zdravotnické dokumentace. Řízení rizik a prevence nežádoucích událostí ve zdravotnických zařízeních včetně sledování a vyhodnocení. Externí a interní kontrola kvality.	4
Interpersonální dovednosti specialistky v ošetrovatelské péči	Podpůrné techniky ke zvládnutí pracovní zátěže, podpůrné techniky v komunikaci s agresivním pacientem, komunikace se zvláštními skupinami pacientů. Etický přístup k pacientům a jejich blízkým s ohledem na věk a charakter onemocnění. Identifikace faktorů ovlivňujících kvalitu života pacientů.	4
Edukace	Edukace pacientů a jiných osob. Specifika edukace dětí, seniorů, cizinců a zvláštních skupin nemocných. Tvorba edukačních materiálů. Zásady moderní prezentace.	4
Průzkumné a výzkumné šetření v ošetrovatelské péči	Charakteristika, specifika a význam ošetrovatelského výzkumu. Techniky výzkumu, výzkumný proces a jeho fáze, etapy výzkumné práce. Volba a způsob vyhledávání vhodných témat. Etika výzkumu. Prezentace výsledků, aplikace poznatků do praxe.	5
Vybraná problematika veřejného zdraví	Vymezení problematiky veřejného zdraví, determinanty zdraví a jejich aktuální situace v ČR, aktuální zdravotní politika v evropském kontextu.	2
	Radiační ochrana – ionizující záření, jeho základní druhy a vlastnosti, nepříznivé účinky ionizujícího záření, radiační zátěž obyvatel, způsoby ochrany před ionizujícím zářením, zásady pro pobyt v prostorách se zdroji ionizujícího záření, legislativa v oblasti radiační ochrany, odpovědnosti při využívání zdrojů ionizujícího záření.	2
	Problematika závislostí – škodlivé užívání návykových látek (dále jen NL) a závislostí na NL v ČR. Přehled NL zneužívaných v ČR a jejich vlastnosti, zdravotní a právní aspekty související se zneužíváním NL a závislostí na NL.	2

Krizový management ve zdravotnictví	Mimořádné události a katastrofy (typy katastrof, definice katastrofy a medicíny katastrof, spektrum postižení). Krizová připravenost (definice, legislativní zázemí, orgány krizového řízení a jejich úkoly, organizace ve zdravotnictví, základní pojmy, plán krizové připravenosti zdravotnického zařízení). Hromadný výskyt postižených (základní pojmy, zdravotnický záchranný řetězec, zdravotnická záchranná služba, traumatologický plán nemocnice – základní úkoly, organizace práce při hromadném příjmu, třídění pacientů). Evakuace nemocnic (zásady evakuace, evakuační plán). Ochrana obyvatelstva (definice a základní pojmy, hlavní zásady, prostředky individuální ochrany, základní vybavení domácnosti, informování obyvatelstva, vzdělávání).	3
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba	4
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent/ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zná zásady vzdělávání dospělých, • umí rozeznat a posoudit neetické a protiprávní chování spolupracovníků a vyhodnotit jeho důsledky, • zná základní zákonné a prováděcí předpisy ve zdravotnictví a je si vědom/a právní odpovědnosti ve zdravotnictví, • umí vysvětlit význam pojmu management, řízení a vedení, popsat a vysvětlit kulturu organizace a její význam, • chápe nutnost vlastního odborného růstu a rozvoje, • umí rozpoznat své postoje, přístupy, způsob komunikace při personální práci, při efektivním hospodaření a při zjišťování potřeb a přání pacientů a jejich rodin, • uvědomuje si neustálou potřebu zvyšování kvality práce a spolupráce, • zná zásady prevence pochybení ve zdravotnické praxi, • zná vybranou problematiku edukace pacientů, • navrhuje a vypracovává plány edukace pacienta, případně rodinných příslušníků a jiných osob, • postupuje dle moderních a vědecky ověřených metod, podílí se na výzkumných šetřeních a projektech, • zná účinky ionizujícího záření, systém radiační ochrany, zásady pro uplatňování požadavků radiační ochrany a praktické metody ochrany, • zná základy krizového managementu a umí se podílet na přechodu činnosti zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činnosti za podmínek nestandardních. 	
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, apod.) 	

3.1.1 Schopnosti a dovednosti po absolvování základního modulu

Absolvent/ka základního modulu je připraven/a:

- podílet se na kontinuálním zvyšování kvality a bezpečnosti ošetrovatelské péče,
- koordinovat práci členů ošetrovatelského týmu,
- hodnotit kvalitu ošetrovatelské péče,
- identifikovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů,
- provádět průzkumná a výzkumná šetření,
- navrhovat a vypracovávat plány edukace pacienta, blízkých osob,
- připravovat edukační materiály.

3.2 Učební osnovy odborných modulů – povinné

Cíl: Připravit všeobecnou sestru pro požadované činnosti konkrétního oboru specializace.

3.2.1 Učební osnova odborného modulu OM 1

Odborný modul – OM 1	Úvod do intenzivní medicíny, podpora života	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů teoretické výuky a praktických cvičení, tj. 80 hodin 5 dnů odborné praxe, tj. 40 hodin	
Počet kreditů	45 (40 kreditů za teoretickou část, 5 kreditů za praktickou část)	
Cíl OM 1	Seznámit všeobecnou sestru s koncepcí a vývojem intenzivní medicíny, poskytnout základní informace o krizovém managementu a jeho součinnosti v rámci integrovaného záchranného systému a připravit ji pro poskytování základní a rozšířené podpory života u pacientů starších 10 let, u kterých dochází k selhávání základních životních funkcí nebo kde toto selhání bezprostředně hrozí.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 1.	2
Koncepce oboru a organizace činností pracovišť intenzivní medicíny	Definice, vývoj, směr intenzivní medicíny. Odborné a personální předpoklady k činnostem na pracovištích intenzivní medicíny.	1
Přístrojové a materiální vybavení pracovišť intenzivní medicíny a dokumentace	Přístrojové vybavení pro monitoraci základních životních funkcí pacienta, pro diagnostické a terapeutické výkony a přístroje pro podporu orgánových funkcí. Materiální vybavení pracovišť intenzivní medicíny. Dokumentace na pracovištích intenzivní medicíny (ošetrovatelská dokumentace, lékařská dokumentace, ostatní dokumentace). Diagnostická laboratorní přístrojová technika na pracovištích intenzivní medicíny.	1

Právní, sociální a etické aspekty intenzivní péče	Právní a etické aspekty intenzivní péče a související problematika. Platové zařazení pracovníků v intenzivní medicíně, činnosti dle platné legislativy. Změna léčby z intenzivní na paliativní. Sociální aspekty intenzivní péče. Možnosti sociálních pracovníků.	6
Krizový management a jeho součinnost v rámci integrovaného záchranného systému	Krizový management a jeho součinnost v rámci integrovaného záchranného systému. Mimořádné události, medicína katastrof a hromadných neštěstí. Sled postupů, poskytování přednemocniční neodkladné péče (PNP). Úkoly sestry při zabezpečení pacientů na místě, při třídění a ošetření raněných, při kontrole před a během transportu, komunikace se zdravotnickým operačním střediskem, směřování, předání pacientů do zdravotnického zařízení.	7
Hygienický a protiepidemický režim na pracovištích intenzivní medicíny	Organizační uspořádání pracovišť intenzivní medicíny z hlediska hygienického režimu. Nozokomiální nákazy v intenzivní medicíně (definice pojmů, etiologie a patogeneze, klasifikace, závažnost problematiky). Protiepidemický režim a bariérový přístup. Prevence, možné postupy proti vzniku nozokomiálních infekcí (ranné infekce, nozokomiální bronchopneumonie, močové infekce, infekce z intravaskulárních katétrů). Využití trendů hojení ran vlhkou a podtlakovou metodou v rámci prevence nozokomiálních nákaz.	8
Stavy vyžadující podporu života	Šokové stavy. Akutní intoxikace. Traumata, polytrauma (rozdělení traumat podle mechanismu úrazu, např. popáleninové trauma, týrání a další). Akutní stavy v hematologii a další akutní stavy. Příčiny vzniku, klinický obraz, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	6
Zajišťování vitálních funkcí	Základní podpora života (Basic Life Support – BLS). Postupy při kardiopulmonální resuscitaci, aktivace záchranného řetězce, využití specifických postupů s jednoduchými pomůckami. Možné komplikace.	2
	Praktická cvičení	3

	Rozšířená podpora života (Advanced Life Support – ALS). Postupy při rozšířené kardiopulmonální resuscitaci, využití specifických postupů s pomůckami a přístroji včetně defibrilace srdce elektrickým výbojem, možné farmakoterapie včetně způsobů podání základních léků. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienta při rozšířené podpoře života. Řízená hypotermie a její využití v intenzivní medicíně.	3
	Praktická cvičení.	2
	Základní postupy v PNP, postup na místě zásahu. Neodkladná resuscitace v podmínkách PNP, kyslíková terapie, vstupy do cévního řečiště, punkce a drenáž dutiny hrudní, výplach žaludku v podmínkách PNP, krvácení a jeho zástava, diferenciální diagnostika.	4
	Zajištění průchodnosti dýchacích cest. Pomůcky, indikace, způsoby a techniky zajištění průchodnosti dýchacích cest.	4
	Praktická cvičení.	4
Kyslíková terapie a hematoterapie v intenzivní péči	Kyslíková terapie se zaměřením na intenzivní péči. Indikace, zásady a jednotlivé způsoby aplikace, určení vhodné frakce kyslíku vzhledem k onemocnění, pomůcky k aplikaci kyslíkové terapie, zvlhčování dýchacích cest. Používání medicínálních plynů a využití hyperbarické komory.	2
	Hematoterapie se zaměřením na intenzivní péči. Problematika aplikace transfúzních přípravků a krevních derivátů.	2
Podpora života u dětí	Anatomické a fyziologické odlišnosti dětského věku. Základní neodkladná resuscitace dětí. Rozšířená neodkladná resuscitace dětí. Zvláštní způsoby resuscitace. Zvláštnosti a zásady ošetrovatelské péče o pacienty dětského věku včetně péče po úspěšné resuscitaci.	3
	Praktická cvičení.	2

Diagnostika, monitoring, komplementární vyšetření	Definice, význam a obecné cíle monitorování. Základní fyzikální vyšetření, vyšetřovací metody, analýza údajů o zdravotním stavu pacienta. Možnosti monitorování respiračního systému (monitorování dechové frekvence, pulzní oxymetrie, kapnometrie, vyšetření krevních plynů a acidobazické rovnováhy, monitorování v průběhu umělé plicní ventilace, další možnosti monitoringu). Možnosti monitorování kardiovaskulárního systému (monitorování TK /tlak krevní/, P /pulz/, EKG /elektrokardiografické/ křivky, monitorování hemodynamických poměrů, prokrvení, možnosti monitorování cévního systému). Možnosti monitorování centrálního nervového systému (hodnocení kvality a kvantity vědomí, hloubky analgosedace). Využití hodnotících metodik a škál. Speciální možnosti monitorovací techniky (abdominální tlak, gastrická tonometrie, TT /tělesná teplota/ a další).	3
	Základní a komplementární vyšetření, odběr biologického materiálu. Indikace k vyšetření, druhy odebíraného biologického materiálu. Správný postup odběru a manipulace s odebraným biologickým materiálem. Fyziologické hodnoty jednotlivých vyšetření.	2
Prevence vzniku sekundárních změn v intenzivní péči	Problematika imobilizačního syndromu v intenzivní péči. Vliv imobility na jednotlivé orgánové systémy, techniky a způsoby prevence imobilizačního syndromu. Řešení komplikací vzniklých následkem imobilizačního syndromu. Využití hodnotících metodik a škál v prevenci sekundárních změn.	2
	Koncept stimulace vnímání. Uplatnění stimulace vnímání v intenzivní péči. Základní postupy užívané v konceptu stimulace vnímání, pravidla práce s konceptem.	2
	Rehabilitační ošetřování u pacientů se selháváním základních životních funkcí nebo u pacientů, kde toto selhání hrozí. Cíle rehabilitace, indikace, kontraindikace, prevence sekundárních změn, aktivní a pasivní rehabilitace, dechová cvičení, vertikalizace, nácviky sebeobsluhy.	3
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6
Výsledky vzdělávání	Absolvent/ka: <ul style="list-style-type: none"> • zná koncepci intenzivní medicíny, směr jejího vývoje, • orientuje se v přístrojovém vybavení pracovišť intenzivní 	

	<p>medicíny a zná jejich použití,</p> <ul style="list-style-type: none"> • orientuje se v právní a sociální problematice intenzivní medicíny, • zná etické aspekty intenzivní péče, • orientuje se v krizové připravenosti, medicíně katastrof, • uplatňuje hygienický a protiepidemický režim práce, • orientuje se v trendech hojení ran vlhkou a podtlakovou metodou, • orientuje se v základních postupech PNP, • umí poskytovat základní podporu života (BLS), • umí poskytovat rozšířenou podporu života (ALS) při využití pomůcek dostupných na pracovištích intenzivní medicíny, • ovládá provádění defibrilace srdce elektrickým výbojem a stimulaci srdečního rytmu pomocí elektrod umístěných na hrudníku, • poskytuje vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům po kardiopulmonální resuscitaci, • ovládá zajištění průchodnosti dýchacích cest bez pomůcek a pod odborným dohledem lékaře i s pomůckami dostupnými na pracovištích intenzivní medicíny, • zná specifika kyslíkové terapie v intenzivní medicíně a umí ji aplikovat, • umí aplikovat transfuzní přípravky a krevní deriváty, • zná rozdíly základní podpory života s přihlédnutím k věkovým kategoriím, • zná možnosti diagnostiky a monitorování jednotlivých orgánových systémů v intenzivní medicíně, • zná základní komplementární vyšetření používaná v intenzivní péči a je schopen/a je posoudit, • zná vliv imobility na jednotlivé orgánové systémy a umí změnám předcházet, • aplikuje v pracovních postupech koncept stimulace vnímání, • orientuje se v rehabilitačním ošetřování u pacientů v intenzivní péči.
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
KPR (kardiopulmonální resuscitace) dospělého (případně na modelu)	5
KPR dítěte (případně na modelu)	2
Zajištění průchodnosti dýchacích cest bez pomůcek	10
Zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí laryngeální masky	5
Asistence u zajištění průchodnosti dýchacích cest endotracheální kanylou	5
Zajištění průchodnosti dýchacích cest endotracheální kanylou (na modelu)	10
Zajištění průchodnosti dýchacích cest endotracheální kanylou	2
Ventilace pacienta pomocí ručního křísícího přístroje s maskou	10
Základní fyzikální vyšetření pacienta při vědomí	5

Základní fyzikální vyšetření pacienta v bezvědomí	5
Manipulace s lineárním dávkovačem, infuzní pumpou, enterální pumpou, ventilátorem (stabilním, přenosným), ohřívacími přístroji, monitorem, pulzním oxymetrem, analyzátozem krve a dalšími	5
Posouzení laboratorních hodnot (základní iontogram, urea, kreatinin, krevní obraz, koagulace, srdeční enzymy, jaterní funkce)	5
Vyhodnocení monitorovaných parametrů (dýchání, TK, P, TT, saturace O ₂ , EKG) u pacienta při vědomí	5
Vyhodnocení monitorovaných parametrů (dýchání, TK, P, TT, saturace O ₂ , EKG) u pacienta v bezvědomí	5
Edukace pacienta	3
Edukace příbuzných	2
Příprava a podání transfuzních přípravků a krevních derivátů	5
Příprava sterilního stolku k aseptickým výkonům	5
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 1.

3.2.2 Učební osnova odborného modulu OM 2

Odborný modul – OM 2	Intenzivní péče v klinických oborech	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů teoretické výuky a praktických cvičení, tj. 80 hodin 10 dnů odborné praxe, tj. 80 hodin	
Počet kreditů	50 (40 kreditů za teoretickou část, 10 kreditů za praktickou část)	
Cíl OM 2	Připravit všeobecnou sestru pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče ve vybraných klinických oborech a současně pro využívání dostupného technického vybavení, pomůcek a farmakologických přípravků v intenzivní medicíně.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM2.	2
Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s postižením zdraví neurologického charakteru	Pacient s neurologickým postižením (poruchy vědomí, křečové stavy, epileptický záchvat, status epilepticus, cévní mozkové příhody krvácivé, ischemické, myastenia gravis, polyradikuloneuritis), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče. Iktové jednotky a význam v péči o pacienta.	6

Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s postižením zdraví interního charakteru	Pacient s respirační insuficiencí (akutní dušení, astmatický záchvat, status astmaticus, nekardiální plicní edém, chronická obstrukční plicní nemoc), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	4
	Pacient s kardiovaskulárním postižením (akutní koronární syndrom, klinicky významné arytmie, plicní embolie, kardiomyopatie), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	6
	Pacient s postižením uropoetického systému, (zánětlivá a nádorová onemocnění), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Pacient s akutními stavy v diabetologii (hypoglykemické a hyperglykemické koma), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	2
	Pacient s onemocněním endokrinního systému (onemocnění hypofýzy, štítné žlázy, nadledvin, akutní stavy s nimi spojené), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Pacient s hematologickým postižením v kritickém stavu (vrozené a získané koagulopatie, hemolýza, anémie), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	2
	Poruchy metabolismu a vnitřního prostředí (vodní a elektrolytové hospodářství, acidobazická rovnováha), příčiny patologických změn, klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
Diagnostické metody související s postižením zdraví interního charakteru	Základy elektrokardiografického vyšetření (EKG) – analýza křivky, odraz jednotlivých poruch srdečního rytmu na EKG záznamu.	2
	Katetrizace močového měchýře muže.	1
	Praktická cvičení.	2

Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty s postižením zdraví chirurgického charakteru	Pacient s postižením gastrointestinálního traktu (GIT) a se stomiemi (náhlé příhody břišní, zánětlivá a nádorová onemocnění), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	4
	Pacient s postižením hrudníku a dutiny hrudní (zánětlivá a nádorová onemocnění orgánů souvisejících s lokalizací v dutině hrudní, úrazy plic a mediastina řešená chirurgicky), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	2
Základy vysoce specializované ošetrovatelské péče o pacientky se závažným postižením zdraví v gynekologii a porodnictví	Akutní stavy gynekologické povahy (krvácení při poranění rodidel, krvácení z děložního čípku, krvácení z dutiny děložní, krvácení do dutiny břišní, mimoděložní těhotenství), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	1
	Náhlé příhody v gynekologii spojené se symptomem bolesti (salpingitis, adnexitis, pelvoperitonitis, peritonitis), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	1
	Akutní stavy v porodnictví (abrupce placenty, placenta praevia, abort, ruptura dělohy, poporodní krvácení), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	1
Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty se závažným infekčním onemocněním	Pacient se závažným infekčním onemocněním, (meningokoková meningitida, tetanus, syndrom získaného imunodeficitu, hepatitidy), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	2
Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty na umělé plicní ventilaci	Základy umělé plicní ventilace (UPV). Stavy vyžadující UPV. Invazivní a neinvazivní UPV (indikace, ventilační režimy, ovlivnění respiračního systému UPV). Komplikace a nežádoucí účinky UPV. Problematika odvykání od ventilátoru. Extubace pacienta. Komplexní vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienty na umělé plicní ventilaci (péče o endotracheální a tracheostomickou kanylu, toaleta dýchacích cest, způsoby odsávání a dechová rehabilitace, endobronchiální laváže). Komunikace	8

	s pacientem na UPV. Hygienická péče o pacienta na UPV (péče o oči, uši, vlasy, vousy, dutinu ústní, nosní, kůži, nehty a další oblasti). Ošetřování invazivních vstupů. Péče o vyprazdňování. Péče o spánek a o duševní hygienu.	
Výživa kriticky nemocných	Enterální výživa pacienta v intenzivní péči. Význam kvalitní výživy při kritických stavech. Indikace, způsoby podávání, druhy výživy, možné komplikace. Pozice nutričního terapeuta v ošetrovatelském týmu.	2
	Parenterální výživa pacienta v intenzivní péči. Indikace, způsoby aplikace, druhy přípravků, komplikace a jejich prevence, přístrojové vybavení a laboratorní monitorace.	2
Základy farmakologie	Základy farmakokinetiky a farmakodynamiky. Hlavní lékové skupiny používané na pracovištích intenzivní medicíny. Žádoucí a nežádoucí účinky léčiv na organismus, lékové formy, nástup účinku. Nitrožilní převody a náhrady v resuscitační a intenzivní medicíně.	8
Psychologické aspekty a komunikace s pacienty v závažných a kritických stavech	Interpersonální dovednosti v intenzivní medicíně. Vývojová hlediska v péči o kriticky nemocné. Psychologická problematika závažného a kritického stavu. Psychologické aspekty vážných a kritických stavů. Komunikace a přístup k pacientům v závažném a kritickém stavu a k jejich příbuzným. Supervize.	7
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	6
Výsledky vzdělávání	Absolvent/ka: <ul style="list-style-type: none"> • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením zdraví neurologického charakteru, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením respiračního systému, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením kardiovaskulárního systému, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením uropoetického systému, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům s akutními komplikacemi diabetu mellitu a endokrinního systému, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným hematologickým 	

	<p>onemocněním,</p> <ul style="list-style-type: none"> • je schopen/a rozeznat poruchy metabolismu a vnitřního prostředí, včetně komplikací a podílet se na jejich řešení, • umí rozpoznat základní poruchy srdečního rytmu na EKG záznamu, • ovládá katetrizaci močového měchýře muže, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením GIT, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením hrudníku a dutiny hrudní, • zná základy vysoce specializované ošetrovatelské péče o pacientky se závažným postižením zdraví v gynekologii a porodnictví a podílí se na jejím poskytování, • umí vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným infekčním onemocněním, • ovládá problematiku komplexní vysoce specializované ošetrovatelské péče o pacienty vyžadující UPV včetně rizik, komplikací s tím souvisejících a podílí se na jejich řešení, • ovládá metody komunikace s pacientem na UPV, • umí sledovat funkčnost speciální přístrojové techniky k provádění UPV a zajišťovat její stálou připravenost, • umí poskytovat komplexní vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienta s poruchou vědomí, • umí specifikovat jednotlivé druhy výživy, aplikovat je kriticky nemocným, rozpoznat komplikace a podílet se na jejich řešení, • orientuje se ve farmakologických prostředcích užívaných v intenzivní medicíně, zná jejich indikace a účinky, • umí správně aplikovat farmakologické prostředky užívané v intenzivní medicíně a rozpoznat nežádoucí účinky, • umí aplikovat psychologické aspekty ošetrovatelské péče v intenzivní medicíně, • umí komunikovat s pacienty v kritickém stavu a jejich nejbližšími, • umí aplikovat psychologický přístup a techniky komunikace v interpersonálních vztazích, • zná možnosti péče o své duševní zdraví.
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Katetrizace močového měchýře muže	5
Příprava ventilátoru k provádění UPV	5
Napojení pacienta na ventilátor	5
Napojení pacienta na neinvazivní umělou plicní ventilaci	2
Odsávání z dýchacích cest uzavřeným odsávacím systémem	5
Odsávání z dýchacích cest otevřeným odsávacím systémem	5

Změna polohy endotracheální kanyly	5
Sledování a analýza ventilačních parametrů	5
Odběr krve na vyšetření krevních plynů a acidobazické rovnováhy ve spojení s UPV a analýza výsledků	5
Vyhodnocení údajů o stavu pacienta při odpojování od ventilátoru	3
Správný postup při odpojování pacienta od ventilátoru	3
Extubace pacienta	2
Komplexní vysoce specializovaná ošetrovatelská péče o pacienta s poruchou vědomí	5
Posouzení stavu výživy na základě laboratorních vyšetření	5
Zhodnocení stavu vědomí s využitím hodnotících metodik	5
Zhodnocení hloubky analgosedace s využitím hodnotících metodik	5
Analýza EKG křivky	5
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 2.

3.2.3 Učební osnova odborného modulu OM 3

Odborný modul – OM 3	Diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské výkony v anesteziologii a intenzivní medicíně	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	5 dnů teoretické výuky, tj. 40 hodin 5 dnů odborné praxe na vlastním (zvoleném nebo určeném pracovišti), tj. 40 hodin	
Počet kreditů	25 (20 kreditů za teoretickou část, 5 kreditů za praktickou část)	
Cíl OM 3	Přípravit všeobecnou sestru pro provádění základních diagnostických a terapeutických výkonů v intenzivní medicíně a pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče u pacientů v anestézii.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM 3.	1

Základní diagnostické, terapeutické výkony v intenzivní medicíně	Příprava pacienta a asistence při zavádění centrálních žilních katétrů, perkutánní endoskopické gastrostomii (PEG), tracheostomii operační a dilatační, drenáži hrudníku, epicystostomii, lumbální punkci, bronchoskopii, intrakraniálního čidla, Swan-Ganzova katétru, punkci perikardu, kardioverzi, kardiostimulaci, intraoseálního přístupu, zavádění a ověřování gastrické sondy, vedení řízené hypotermie, zavádění balonkové sondy, výplachu žaludku a další. Vysoce specializovaná péče o pacienta před, při a po výkonu. Možné komplikace a jejich řešení.	8
	Příprava pacienta a punkce arterií. Indikace, vyšetření před punkcí, zásady asepse, zásady vstupu do arteriálního řečiště, ošetření po punkci. Kanylace artérie radialis, fixace.	2
	Praktické nácviky.	5
Specifické ošetrovatelské postupy na pracovištích anesteziologie a intenzivní medicíny	Příprava pacienta a asistence při očišťovacích metodách krve (hemodialýza, hemofiltrace, hemodiafiltrace, hemoperfuze, plazmaferéza). Indikace, kontraindikace, dělení, akutní a chronický program, cévní přístupy, principy očišťování, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Příprava pacienta a asistence při zavádění implantabilních podkožních portů. Indikace, kontraindikace, techniky zavedení, způsob aplikace do portu, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Předoperační příprava pacienta. Předoperační vyšetření, všeobecná příprava, psychologická příprava, anesteziologická příprava, lačnění, premedikace a její farmakologické složky.	2
	Základy anesteziologie, ovlivnění bolesti. Definice, cíl, volba způsobu anestézie. Plánované a akutní výkony. Anestézie celková (stádia anestézie, údobí anestézie, farmaka, komplikace celkové anestézie). Anestézie regionální (topická, infiltrační, subarachnoideální a epidurální), pomůcky, komplikace, kontraindikace. Epidurální analgésie (indikace, kontraindikace, komplikace). Přístrojové vybavení anesteziologického pracoviště, dokumentace.	6

	Odlišnosti anestézie v jednotlivých operačních oborech (neurochirurgie, gynekologie a porodnictví, oční chirurgie, ORL chirurgie, rekonstrukční a popáleninová chirurgie, břišní chirurgie, ústní a čelistní chirurgie, kardiochirurgie a cévní chirurgie, hrudní chirurgie, urologie, traumatologie).	7
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	3
Výsledky vzdělávání	<p>Absolvent/ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ovládá základní diagnostické a terapeutické výkony prováděné v intenzivní medicíně, • umí pečovat o pacienta před, v průběhu a po diagnostických a terapeutických výkonech, • zná základy očišťovacích metod krve, • umí pečovat o pacienta při provádění očišťovacích metod krve, • umí pečovat o pacienty s implantabilním podkožním portem, • na základě indikace lékaře provádí punkci artérií, • na základě indikace lékaře provádí kanylaci artérie radialis, • orientuje se v problematice anesteziologie, • orientuje se v odlišnostech anestézie v jednotlivých operačních oborech, • orientuje se v problematice tišení bolesti. 	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Příprava pomůcek a asistence u zajištění centrálního venózního vstupu		3
Zavedení a ověření gastrické sondy u pacienta v bezvědomí		3
Příprava pacienta a asistence u punkce nebo drenáže hrudníku		2
Příprava pacienta k tracheostomii		2
Příprava pacienta k bronchoskopii		2
Punkce artérie		2
Kanylace artérie radialis		2
Předoperační příprava pacienta		3
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
Příprava přístrojového vybavení k celkové anestézii		3
Příprava a asistence u celkové anestézie		3
Příprava a asistence u regionální anestézie		3
Příprava farmak k celkové anestézii		3
Péče o pacienta při užití metod léčby bolesti		2
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění 	

odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 3.

3.2.4 Učební osnova odborného modulu OM 4

Odborný modul – OM 4	Vybrané kritické stavy v intenzivní medicíně	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	5 dnů teoretické výuky, tj. 40 hodin 5 dnů odborné praxe na vlastním (zvoleném nebo určeném pracovišti), tj. 40 hodin	
Počet kreditů	25 (20 kreditů za teoretickou část, 5 kreditů za praktickou část)	
Cíl OM 4	Přípravit všeobecnou sestru pro poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče o pacienty v kritických stavech.	
Téma	Rozpis učiva	Minimální počet hodin
Úvod do problematiky	Úvod do problematiky jednotlivých tematických celků OM4.	1
Specifické ošetrovatelské postupy při jednotlivých kritických stavech	Kraniocerebrální poranění (komoce a kontuze mozku, krvácení), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Nitrolební hypertenze, edém mozku, maligní edém mozku, klinické příznaky, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Vigilní koma, persistentní a permanentní vegetativní stav. Definice, způsob přístupu, možnosti stimulace vnímání, spolupráce s rodinou. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče včetně péče v konceptu stimulace vnímání.	2
	Stanovení smrti mozku a dárcovství orgánů pro transplantační účely. Diagnostická kritéria smrti mozku, legislativa, péče o potencionálního dárce orgánů, indikace k transplantaci, vhodný příjemce, čekací listina, transplantační tým.	3
	Poruchy hemodynamiky (šokové stavy), příčiny, klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Akutní intoxikace (rozdělení intoxikací podle brány vstupu, nejčastější skupiny toxických látek), klinický obraz jednotlivých intoxikací, zajištění pacienta v místě nalezení, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3

	Trauma, polytrauma (definice, poranění skeletu, poranění hrudníku, poranění mediastina, poranění obličejových částí, poranění páteře), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	4
	Popáleninové trauma (rozdělení popálenin, určení rozsahu a hloubky, popáleninový šok), klinický obraz, první pomoc, zajištění pacienta v terénu a po přijetí na JIP nebo popáleninové centrum, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Akutní stavy v hematologii (leukémie, hodgkinova choroba, non-hodgkinovy lymfomy, mnohočetný myelom, syndrom nádorového rozpadu, transplantace krvetvorných buněk), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	3
	Tonutí (tonutí ve slané a sladké vodě, suché a vlhké tonutí), strangulace (oběšení, škrcení, rdoušení), první pomoc, odborná pomoc.	1
	Úraz elektrickým proudem (o nízkém napětí, o vysokém napětí, bleskem), rozsah poškození, první pomoc, odborná pomoc.	1
	Onemocnění cév (onemocnění tepen a žil), klinické projevy, diagnostika, možnosti léčby, komplikace. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	2
	Náhlé a kritické stavy u dětí. Indikace k umístění dítěte na ARO a JIP (poruchy vědomí, křeče, respirační selhání, poruchy cirkulace, trauma, polytrauma, intoxikace, jaterní selhání, ledvinné selhání). Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	4
Chronický dialyzační program	Pacient v chronickém dialyzačním programu (principy eliminace, cévní přístup, membrány, substituční roztoky, antikoagulace). Komplikace u pacientů v chronickém dialyzačním programu. Vysoce specializovaná ošetrovatelská péče.	4
Ukončení modulu	Hodnocení, shrnutí, zpětná vazba.	3

Výsledky vzdělávání	Absolvent/ka: <ul style="list-style-type: none"> • umí pečovat o pacienta s kraniocerebrálním poraněním, • umí pečovat o pacienta ve vigilním komatu, • umí pečovat o potencionálního dárce orgánů, • umí pečovat o intoxikovaného pacienta, • orientuje se v problematice náhlých kritických stavů u dětí, • umí pečovat o traumatizovaného a polytraumatizovaného pacienta, • umí pečovat o pacienta s termickým poškozením kůže, • umí pečovat o pacienta s hematologickým onemocněním, • umí pečovat o pacienta po tonutí, strangulaci, • umí pečovat o pacienta po úrazu elektrickým proudem, • umí pečovat o pacienta po cévních operacích, • orientuje se v problematice chronického dialyzačního programu.
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Výplach žaludku u pacienta se zajištěnými dýchacími cestami	2
Péče o pacienta s intrakraniálním čidlem	3
Provádění konceptu stimulace vnímání	3
Seznam výkonů	Minimální počet výkonů
Příprava přístroje pro očišťovací metody krve	3
Napojení pacienta na mimotělní oběh očišťovacích metod krve	3
Ukončení mimotělního oběhu očišťovacích metod krve	3
Péče o pacienta při očišťovacích metodách krve	3
Způsob ukončení modulu	<ul style="list-style-type: none"> • Diagnostické metody (např. kolokvium k závěrečné práci na zvolené téma, test, ústní zkouška, simulace výkonů na modelu, apod.), splnění odborné praxe a potvrzení výkonů daných pro odborný modul 4.

3.2.5 Učební osnova odborného modulu OM 5

Odborný modul – OM 5	Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	
Typ modulu	povinný	
Rozsah modulu	10 dnů odborné praxe na pracovišti akreditovaného zařízení, tj. 80 hodin	
Počet kreditů	30 kreditů za praktickou část	
Cíl OM 5	Po získání teoretických znalostí připravit všeobecnou sestru pro praktické zvládnutí poskytování vysoce specializované ošetrovatelské péče o pacienta staršího 10 let, u kterého dochází k selhání základních životních funkcí nebo kde toto selhání hrozí, a zhodnotit dovednosti na základě uvedených výkonů.	
Seznam výkonů		Minimální počet výkonů
KPR dospělého (případně na modelu)		3
KPR dítěte (případně na modelu)		2
Zajištění průchodnosti dýchacích cest bez pomůcek		10
Zajištění průchodnosti dýchacích cest pomocí laryngeální masky (příp. na modelu)		5
Asistence u zajištění průchodnosti dýchacích cest endotracheální kanylou		5
Zajištění průchodnosti dýchacích cest endotracheální kanylou (na modelu)		10
Ventilace pacienta pomocí ručního křísícího přístroje s maskou na modelu		10
Ventilace pacienta pomocí ručního křísícího přístroje s maskou		5
Příprava sterilního stolku k aseptickým výkonům		2
Katetrizace močového měchýře muže (příp. na modelu)		5
Odsávání z dýchacích cest uzavřeným odsávacím systémem		5
Odsávání z dýchacích cest otevřeným odsávacím systémem		5
Změna polohy endotracheální kanyly		5
Asistence u extubace pacienta		5
Výplach žaludku u pacienta se zajištěnými dýchacími cestami		1
Zavedení a ověření gastrické sondy u pacienta v bezvědomí		3
Příprava přístrojového vybavení k celkové anestézii		2
Příprava a asistence u celkové anestézie		2
Příprava a asistence u regionální anestézie		2
Punkce artérie		1
Kanylace artérie radialis		1
Příprava pacienta a asistence u punkce nebo drenáže hrudníku		2
Příprava pacienta k tracheostomii		2

3.3 Schopnosti a dovednosti po absolvování odborných modulů

Absolvent/ka odborných modulů je připraven/a:

- vysvětlit koncepci intenzivní medicíny, směr jejího vývoje,
- orientovat se v přístrojovém vybavení pracovišť intenzivní medicíny a znát jejich použití,
- orientovat se v právní a sociální problematice intenzivní medicíny,
- uplatňovat etické aspekty intenzivní péče,
- orientovat se v krizové připravenosti, medicíně katastrof,
- uplatňovat hygienický a protiepidemický režim práce,
- využívat trendy hojení ran vlhkou a podtlakovou metodou,
- orientovat se v základních postupech PNP,
- poskytovat základní podporu života (BLS),
- poskytovat rozšířenou podporu života (ALS) při využití pomůcek dostupných na pracovištích intenzivní medicíny,
- provádět defibrilaci srdce elektrickým výbojem a stimulaci srdečního rytmu pomocí na hrudníku umístěných elektrod,
- poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům po kardiopulmonální resuscitaci,
- zajišťovat průchodnost dýchacích cest bez pomůcek a pod odborným dohledem lékaře i s pomůckami dostupnými na pracovištích intenzivní medicíny,
- vysvětlit specifika kyslíkové terapie v intenzivní medicíně a aplikovat ji,
- aplikovat transfuzní přípravky a krevní deriváty,
- vysvětlit základní podporu života s přihlédnutím k věkovým kategoriím,
- využívat možnosti diagnostiky a monitorování jednotlivých orgánových systémů v intenzivní medicíně,
- využívat základní komplementární vyšetření používaná v intenzivní péči a posoudit je,
- vysvětlit vliv imobility na jednotlivé orgánové systémy a předcházet jim,
- aplikovat v pracovních postupech koncept stimulace vnímání,
- orientovat se v rehabilitačním ošetřování u pacientů v intenzivní péči,
- vysvětlit principy a provádět vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením zdraví neurologického charakteru,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením respiračního systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením kardiovaskulárního systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením uropoetického systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům s akutními komplikacemi diabetu mellitu a endokrinního systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným hematologickým onemocněním,

- rozeznat poruchy metabolismu a vnitřního prostředí, včetně komplikací a podílet se na jejich řešení,
- rozpoznat základní poruchy srdečního rytmu na EKG záznamu,
- katetrizovat močový měchýř muže,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením GIT,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením hrudníku a dutiny hrudní,
- vysvětlit základy vysoce specializované ošetrovatelské péče o pacientky se závažným postižením zdraví v gynekologii a porodnictví a podílet se na jejím poskytování,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným infekčním onemocněním,
- poskytovat komplexní vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty vyžadující UPV včetně rizik a komplikací s tím souvisejících a podílet se na jejich řešení,
- komunikovat s pacientem na UPV,
- sledovat funkčnost speciální přístrojové techniky k provádění umělé plicní ventilace a zajišťovat její stálou připravenost,
- provádět komplexní vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienta s poruchou vědomí,
- specifikovat jednotlivé druhy výživy, aplikovat je kriticky nemocným, rozpoznat komplikace a podílet se na jejich řešení,
- orientovat ve farmakologických prostředcích užívaných v intenzivní medicíně, zná jejich indikace a účinky,
- správně aplikovat farmakologické prostředky užívané v intenzivní medicíně a rozpoznat nežádoucí účinky,
- aplikovat psychologické aspekty ošetrovatelské péče v intenzivní medicíně,
- komunikovat s pacienty v kritickém stavu a jejich nejbližšími,
- aplikovat psychologický přístup a techniky komunikace v interpersonálních vztazích,
- vysvětlit možnosti péče o své duševní zdraví,
- provádět základní diagnostické a terapeutické výkony v intenzivní medicíně,
- pečovat o pacienta před, v průběhu a po diagnostických a terapeutických výkonech,
- vysvětlit základy očišťovacích metod krve,
- pečovat o pacienta při provádění očišťovacích metod krve,
- pečovat o pacienty s implantabilním podkožním portem,
- na základě indikace lékaře provádět punkci artérií,
- na základě indikace lékaře provádět kanylaci artérie radialis,
- zvládnout základní problematiku anesteziologie,
- vysvětlit odlišnosti anestézie v jednotlivých operačních oborech,
- zvládnout problematiku tlášení bolesti,
- pečovat o pacienta s kranio cerebrálním poraněním,
- pečovat o pacienta ve vigilním komatu,

- pečovat o potenciaálního dárce orgánů,
- pečovat o intoxikovaného pacienta,
- vysvětlit problematiku náhlých kritických stavů u dětí,
- pečovat o traumatizovaného a polytraumatizovaného pacienta,
- pečovat o pacienta s termickým poškozením kůže,
- pečovat o pacienta s hematoonkologickým onemocněním,
- pečovat o pacienta po tonutí, po úrazu elektrickým proudem a po strangulaci,
- pečovat o pacienta po cévních operacích,
- vysvětlit problematiku chronického dialyzačního programu.

4 Hodnocení výsledků vzdělávání v průběhu specializačního vzdělávání

Akreditované zařízení přidělí každému účastníkovi specializačního vzdělávání školitele, který je zaměstnancem akreditovaného zařízení. Školitel pro teoretickou výuku vypracovává studijní plán a plán plnění praktických výkonů, které má účastník vzdělávání v průběhu přípravy absolvovat a průběžně prověřuje znalosti (vědomosti a dovednosti). Odborná praxe na odborných pracovištích probíhá pod vedením přiděleného školitele, který je zaměstnancem daného pracoviště, má specializovanou způsobilost v oboru a osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu. Školitel odborné praxe potvrzuje splnění výkonů.

- a) Průběžné hodnocení školitelem:
  - školitel pravidelně a průběžně prověřuje teoretické znalosti a praktické dovednosti účastníka specializačního vzdělávání. Do Logbooku zapisuje ukončení každého modulu.
- b) Předpoklad pro vykonání atestační zkoušky:
  - absolvování teoretické a praktické výuky, včetně splnění požadované odborné praxe v akreditovaném zařízení potvrzené v Logbooku a splnění výkonů obsažených ve vzdělávacím programu potvrzené přiděleným školitelem,
  - získání příslušného počtu kreditů.
- c) Vlastní atestační zkouška probíhá dle platné legislativy.

5 Profil absolventa

Absolvent/ka specializačního vzdělávání v oboru Intenzivní péče je připraven/a provádět, zajišťovat a koordinovat základní, specializovanou a vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči v intenzivní medicíně. Je oprávněn/a na základě vlastního posouzení a rozhodnutí, v souladu s platnou legislativou zabezpečovat intenzivní péči v rozsahu své specializované způsobilosti stanovenou činnostmi, ke kterým je připraven/a na základě tohoto vzdělávacího programu a platné legislativy.

5.1 Charakteristika výstupních vědomostí, dovedností a postojů, tj. profesních kompetencí, pro které absolvent/ka specializačního vzdělávání získal/a způsobilost

Všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru Intenzivní péče je připravena:

- podílet se na kontinuálním zvyšování kvality a bezpečnosti ošetrovatelské péče,
- koordinovat práci členů ošetrovatelského týmu,
- hodnotit kvalitu ošetrovatelské péče,
- identifikovat faktory ovlivňující kvalitu života pacientů,
- provádět průzkumná a výzkumná šetření,
- navrhovat a vypracovávat plány edukace pacienta, blízkých osob,
- připravovat edukační materiály,
- vysvětlit koncepci intenzivní medicíny, směr jejího vývoje,
- orientovat se v přístrojovém vybavení pracovišť intenzivní medicíny a znát jejich použití,
- orientovat se v právní a sociální problematice intenzivní medicíny,
- uplatňovat etické aspekty intenzivní péče,
- orientovat se v krizové připravenosti, medicíně katastrof,
- uplatňovat hygienický a protiepidemický režim práce,
- využívat trendy hojení ran vlhkou a podtlakovou metodou,
- orientovat se v základních postupech PNP,
- poskytovat základní podporu života (BLS),
- poskytovat rozšířenou podporu života (ALS) při využití pomůcek dostupných na pracovištích intenzivní medicíny,
- provádět defibrilaci srdce elektrickým výbojem a stimulaci srdečního rytmu pomocí na hrudníku umístěných elektrod,
- poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům po kardiopulmonální resuscitaci,
- zajišťovat průchodnost dýchacích cest bez pomůcek a pod odborným dohledem lékaře i s pomůckami dostupnými na pracovištích intenzivní medicíny,
- vysvětlit specifika kyslíkové terapie v intenzivní péči a aplikovat ji,
- aplikovat transfuzní přípravky a krevní deriváty,
- vysvětlit základní podporu života s přihlédnutím k věkovým kategoriím,
- využívat možnosti diagnostiky a monitorování jednotlivých orgánových systémů v intenzivní medicíně,
- využívat základní komplementární vyšetření používaná v intenzivní péči a posoudit je,
- vysvětlit vliv imobility na jednotlivé orgánové systémy a předcházet jim,
- aplikovat v pracovních postupech koncept stimulace vnímání,
- orientovat se v rehabilitačním ošetřování u pacientů v intenzivní péči,
- vysvětlit principy a provádět vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením zdraví neurologického charakteru,

- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením respiračního systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením kardiovaskulárního systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením uropoetického systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům s akutními komplikacemi diabetu mellitu a endokrinního systému,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným hematologickým onemocněním,
- rozeznat poruchy metabolismu a vnitřního prostředí, včetně komplikací a podílet se na jejich řešení,
- rozpoznat základní poruchy srdečního rytmu na EKG záznamu,
- katetrizovat močový měchýř muže,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením GIT,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným postižením hrudníku a dutiny hrudní,
- vysvětlit základy vysoce specializované ošetrovatelské péče o pacientky se závažným postižením zdraví v gynekologii a porodnictví a podílet se na jejím poskytování,
- vysvětlit principy a poskytovat vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči pacientům se závažným infekčním onemocněním,
- poskytovat komplexní vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienty vyžadující UPV včetně rizik a komplikací s tím souvisejících a podílet se na jejich řešení,
- komunikovat s pacientem na UPV,
- sledovat funkčnost speciální přístrojové techniky k provádění UPV a zajišťovat její stálou připravenost,
- provádět komplexní vysoce specializovanou ošetrovatelskou péči o pacienta s poruchou vědomí,
- specifikovat jednotlivé druhy výživy, aplikovat je kriticky nemocným, rozpoznat komplikace a podílet se na jejich řešení,
- orientovat ve farmakologických prostředcích užívaných v intenzivní medicíně, objasnit indikace a účinky,
- správně aplikovat farmakologické prostředky užívané v intenzivní medicíně a rozpoznat nežádoucí účinky,
- aplikovat psychologické aspekty ošetrovatelské péče v intenzivní medicíně,
- komunikovat s pacienty v kritickém stavu a jejich nejbližšími,
- aplikovat psychologický přístup a techniky komunikace v interpersonálních vztazích,
- vysvětlit možnosti péče o své duševní zdraví,
- provádět základní diagnostické a terapeutické výkony v intenzivní medicíně,
- pečovat o pacienta před, v průběhu a po diagnostických a terapeutických výkonech,
- vysvětlit základy očišťovacích metod krve,

- pečovat o pacienta při provádění očišťovacích metod krve,
- pečovat o pacienty s implantabilním podkožním portem,
- na základě indikace lékaře provádět punkci artérií,
- na základě indikace lékaře provádět kanylaci artérie radialis,
- zvládnout základní problematiku anesteziologie,
- vysvětlit odlišnosti anestézie v jednotlivých operačních oborech,
- zvládnout problematiku tlášení bolesti,
- pečovat o pacienta s kraniocerebrálním poraněním,
- pečovat o pacienta ve vigilním komatu,
- pečovat o potencionálního dárce orgánů,
- pečovat o intoxikovaného pacienta,
- vysvětlit problematiku náhlých kritických stavů u dětí,
- pečovat o traumatizovaného a polytraumatizovaného pacienta,
- pečovat o pacienta s termickým poškozením kůže,
- pečovat o pacienta s hematoonkologickým onemocněním,
- pečovat o pacienta po tonutí,
- pečovat po úrazu elektrickým proudem a po strangulaci,
- pečovat o pacienta po cévních operacích,
- vysvětlit problematiku chronického dialyzačního programu.

Všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru Intenzivní péče **není připraven/a** k činnostem zdravotnického záchranáře v rámci zdravotnického operačního střediska a dále **není připraven/a** zajišťovat nebo provádět bezpečné vyproštění, polohování imobilizaci, transport pacientů a zajišťovat bezpečnost pacientů během transportu.

6 Charakteristika akreditovaných zařízení a pracovišť

Vzdělávací instituce, zdravotnická zařízení a pracoviště zajišťující výuku účastníků specializačního vzdělávání musí být akreditovány dle ustanovení § 45 zákona č. 96/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tato zařízení musí účastníkovi zajistit absolvování specializačního vzdělávání dle příslušného vzdělávacího programu. Minimální kritéria akreditovaných zařízení jsou dána splněním odborných, provozních, technických a personálních předpokladů.

6.1 Akreditovaná zařízení a pracoviště

<p>Personální požadavky</p>	<ul style="list-style-type: none"> školitelem se rozumí zaměstnanec akreditovaného zařízení ve smyslu zákona č. 96/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, který organizuje a řídí teoretickou nebo praktickou část specializačního vzdělávání,* školitelem může být pouze všeobecná sestra se specializovanou způsobilostí v oboru specializace, která je držitelem „Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu“ a má v intenzivní medicíně minimálně 3 roky praxe po ukončení specializované způsobilosti, lektorem pro teoretickou část se rozumí zdravotnický nebo jiný odborný pracovník, který se podílí na výuce v teoretické části specializačního vzdělávání, lektorem může být zdravotnický pracovník, který je držitelem „Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu“, lektorem pro teoretickou výuku může být i všeobecná sestra pracující bez odborného dohledu s profesními zkušenostmi a výkonem povolání v délce nejméně 5 let, lektorem může být lékař s atestací v příslušném oboru i lékař s praxí v min. délce 3 let v oboru lektorem může být i další odborný pracovník s jinou kvalifikací (JUDr., Ing. atd.), která odpovídá zaměření vzdělávacího programu (předměty jako je management, právní problematika, krizový management, organizace a řízení, atd.), doklady o odborné, specializované event. pedagogické způsobilosti a o délce odborné praxe.
<p>Materiální a technické vybavení</p>	<ul style="list-style-type: none"> pro teoretickou část vzdělávacího programu standardně vybavená učebna s PC a dataprojektorem a s možností přístupu k internetu, musí odpovídat standardům a platné legislativě, modely a simulátory potřebné k výuce praktických dovedností – modely a simulátory k výuce KPR, které signalizují správnost postupu KPR včetně grafického záznamu, modely a simulátory k zajištění průchodnosti dýchacích cest jednotlivými pomůckami včetně obtížné intubace, modely a simulátory umožňující punkci a kanylaci artérie radialis včetně simulace obtížného zavedení kanyly, modely a simulátory k výuce KPR u dětí, které signalizují správnost postupu KPR, modely a simulátory k zajištění průchodnosti dýchacích cest jednotlivými pomůckami u dětí, modely ke katetrizaci močového měchýře muže, přístup k odborné literatuře, včetně el. databází (zajištění vlastními prostředky nebo ve smluvním zařízení).
<p>Organizační a provozní požadavky</p>	<ul style="list-style-type: none"> pro teoretickou část vzdělávacího programu – jiná zařízení, která mají smluvní vztah s poskytovatelem zdravotní péče dle příslušného oboru specializace, pro praktickou část vzdělávacího programu – poskytování zdravotní péče dle příslušného oboru, pro praktickou část vzdělávacího programu smluvní vztah s jedním nebo více

* školitelem může být i mentor, pokud splňuje požadavky na školitele stanovené vzdělávacím programem

	akreditovaným zařízením z důvodu zajištění komplexnosti vzdělávacího programu.
Bezpečnost a ochrana zdraví	<ul style="list-style-type: none"> • součástí teoretické i praktické výuky je problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany včetně ochrany před ionizujícím zářením, • výuka k bezpečné a zdraví neohrožující práci vychází z požadavků platných právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, • požadavky jsou doplněny informacemi o rizicích možných ohrožení v souvislosti s vykonáváním praktické výuky, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

7 Tabulka modulů

Specializační vzdělávání v oboru Intenzivní péče				
Kód	Typ	Název	Rozsah	Počet kreditů
ZM	P	Organizační a metodické vedení specializované ošetrovatelské péče	1 týden T – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den)
OM 1	P	Úvod do intenzivní medicíny, podpora života	2 týdny T – 80 hodin 1 týden Pr – 40 hodin	40 (á 4 kredity/den) 5 (á 1 kredit/den)
OM 2	P	Intenzivní péče v klinických oborech	2 týdny T – 80 hodin 2 týdny Pr – 80 hodin	40 (á 4 kredity/den) 10 (á 1 kredit/den)
OM 3	P	Diagnostické, terapeutické a ošetrovatelské výkony v anesteziologii a intenzivní medicíně	1 týden T – 40 hodin 1 týden Pr – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den) 5 (á 1 kredit/den)
OM 4	P	Vybrané kritické stavy v intenzivní medicíně	1 týden T – 40 hodin 1 týden Pr – 40 hodin	20 (á 4 kredity/den) 5 (á 1 kredit/den)
OM 5	P	Odborná praxe na pracovišti akreditovaného zařízení	2 týdny Pr AZ – 80 hodin	30 (á 3 kredity/den)
			T – teorie Σ 280 Pr – praxe Σ 200 Pr – AZ Σ 80 hodin	
			Celkem 560 hodin	Celkem 195 kreditů

Vysvětlivky: P – povinné, T - teorie, Pr – praxe, P – AZ – praxe na pracovišti akreditovaného zařízení.

8 Seznam doporučených zdrojů

Doporučená literatura
BÁRTLOVÁ, S.; SADÍLEK, P.; TÓTHOVÁ, V., <i>Výzkum a ošetřovatelství</i> . 2. přeprac. a dopl. vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 146 s. ISBN 80-7013-416-X.
BARTOŠÍKOVÁ, I., <i>O syndromu vyhoření pro zdravotní sestry</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2006. 86 s. ISBN 80-7013-439-9.
BENEŠ, M., <i>Andragogika</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 135 s. ISBN 978-80-247-2580-2.
ČERNÝ, V., <i>Sepse v intenzivní péči</i> . 2. vyd. Praha: Maxdorf, 2005. 212 s. ISBN 80-7345-054-2.
DOBIÁŠ, V., <i>Urgentní zdravotní péče</i> . 1. čes. vyd. Martin: Osveta, 2007. 178 s. ISBN 978-80-8063-258-8.
DOLEŽEL, Z., DOSTÁLOVÁ KOPEČNÁ, L.: <i>Akutní selhání ledvin u dětí</i> . NCO NZO, 2010. Brno. 2. přepracované. 56 s. ISBN 978-80-7013-523-5.
DOSTÁL, P. a kol., <i>Základy umělé plicní ventilace</i> . 2. rozšíř. vyd. Praha: Maxdorf, 2005. 292 s. ISBN 80-7345-059-3.
FENDRYCHOVÁ, J.; KLIMOVÍČ, M., <i>Péče o kriticky nemocné dítě</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 402 s. ISBN 80-7013-427-5.
HAMPTON, J. R., <i>EKG stručně, jasně, přehledně</i> . 2. rozšíř. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 149 s. ISBN 80-247-0960-0.
HANDL, Z., <i>Monitorování pacientů v anesteziologii, resuscitaci a intenzivní péči - vybrané kapitoly</i> . 4. dopl. vyd. dotisk. Brno: NCO NZO, 2007. 149 s. ISBN 978-80-7013-459-7.
HLAVÁČKOVÁ, D.; ŠTOREK, J.; FIŠER, V., <i>Krizová připravenost zdravotnictví</i> . 1. vydání, Brno: NCO NZO, 2007. 198 s. ISBN 978-80-7013-452-8.
IVANOVÁ, K.; ŠPIRUDOVÁ, L.; KUTNOHORSKÁ, J., <i>Multikulturní ošetřovatelství I</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 248 s. ISBN 80-247-1212-1.
JANDA, J. a kol., <i>Dětská nefrologie</i> . 1. vyd. Praha: Galén, 2006. 261 s. ISBN 80-7262-378-8.
KAPOUNOVÁ, G., <i>Ošetřovatelství v intenzivní péči</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 350 s. ISBN 978-80-247-1930-9.
KLUSOŇOVÁ, E.; PITNEROVÁ, J., <i>Rehabilitační ošetřování pacientů s těžkými poruchami hybnosti: určeno zdravotním sestram</i> . 2. dopl. vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 117 s. ISBN 80-7013-423-2.
KOLÁŘ, J. a kol., <i>Kardiologie pro sestry intenzivní péče a studenty medicíny</i> . 4. dopl. přeprac. vyd. Praha: Galén, 2009. 480 s. ISBN 978-80-7262-604-5.
KOLEKTIV AUTORŮ., <i>Sestra a urgentní stavy</i> . 1. čes. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 549 s. ISBN 978-80-247-2548-2.
KŘIVOHLAVÝ, J., <i>Sestra a stres</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 119 s. ISBN 978-80-247-3149-0.
LACHMANOVÁ, J., <i>Vše o hemodialýze pro sestry</i> . 1. vyd. Praha: Galén, 2008. 130 s. ISBN 978-80-7262-552-9.
MARKOVÁ, M. A KOL., <i>Role sestry specialistky</i> , 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2008. 102 s. ISBN 978-80-7013-488-7.
MINIBERGEROVÁ, L.; JIČÍNSKÁ, K., <i>Vybrané kapitoly z psychologie pro zdravotnické</i>

pracovníky. 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2010 78 s. ISBN 978-80-7013-513-6.
MUNZAROVÁ, M., <i>Zdravotnická etika od A do Z</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 156 s. ISBN 80-247-1024-2.
MUŽÍK, J., <i>Didaktika profesního vzdělávání dospělých</i> . 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2005. 202 s. ISBN 80-7238-220-9.
NOVÁK, I., <i>Intenzivní péče v pediatrii</i> . 1. vyd. Praha: Galén, 2008. 579 s. ISBN 978-80-7262-512-3.
NOVÁK, I.; MATĚJOVIČ, M.; ČERNÝ, V., <i>Akutní selhání ledvin a eliminační techniky v intenzivní péči</i> . 1. vyd. Praha: Maxdorf, 2008. 147 s. ISBN 978-80-7345-162-2.
PLAMÍNEK, J., <i>Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010. 318 s. ISBN 978-80-247-3235-0.
POKORNÁ, A., <i>Efektivní komunikační techniky v ošetrovatelství</i> . 2. přeprac. vyd. Brno: NCO NZO, 2008. 100 s. ISBN 978-80-7013-466-5.
POKORNÝ, J. a kol., <i>Urgentní medicína</i> . 1. vyd. Praha: Galén, 2004. 547 s. ISBN 80-7262-259-5.
PRUDIL, L., <i>Základy právní odpovědnosti ve zdravotnictví</i> . 4. dopl. vyd. Brno: NCO NZO, 2006. 77 s. ISBN 80-7013-433-X.
PRŮCHA, J., <i>Moderní pedagogika</i> . 4. aktualizované a dopl. vyd. Praha: Portál, 2009. 488 s. ISBN 978-80-7367-503-5.
RYŠAVÁ, M., <i>Základy anesteziologie a resuscitace u dětí</i> . 2. vyd. Brno: NCO NZO, 2004. 234 s. ISBN 80-7013-400-3.
SOVOVÁ, E. a kol., <i>EKG pro sestry</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 112 s. ISBN 80-247-1542-2.
SVOBODNÍK, P., <i>Management pro zdravotníky v kostce</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2009. 125 s. ISBN 978-80-7013-498-6.
ŠKRLA, P., <i>Především neublížit: cesta k prevenci pochybení v léčebné a ošetrovatelské péči</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 162 s. ISBN 80-7013-419-4.
ŠPIRUDOVÁ, L., <i>Multikulturní ošetrovatelství II</i> . 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 248 s. ISBN 80-247-1213-X.
ŠTEJFA, M. a kol., <i>Kardiologie</i> . 3. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada Publishing, 2007. 722 s. ISBN 978-80-247-1385-4.
TEPLAN, V. a kol., <i>Praktická nefrologie</i> . 2. zcela přeprac. a dopl. vyd. Praha: Grada Publishing, 2006. 496 s. ISBN 80-247-1122-2.
TYRLÍKOVÁ, I., BAREŠ, M. A KOL., <i>Neurologie pro nelékařské obory</i> . 2. rozš. vyd. Brno: NCO NZO, 2012. 305 s. ISBN 978-80-7013-540-2
ÚLEHLOVÁ, D. A KOL., <i>Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky</i> . 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2009, 116 s. ISBN 978-80-7013-502-0.
VONDRÁČEK, L.; VONDRÁČEK, J., <i>Odpovědnost při poskytování ošetrovatelské péče</i> . 1. vyd. Praha: Galén, 2006. 30 s. ISBN 80-7262-392-3.
VYBÍRAL, Z., <i>Psychologie komunikace</i> . 2. vyd. Praha: Portál, 2009. 319 s. ISBN 978-80-7367-387-1.
ZADÁK, Z., <i>Výživa v intenzivní péči</i> . 2. rozš. a aktual. vyd. Praha: Grada Publishing, 2008. 542 s. ISBN 978-80-247-2844-5.

Zákon č. 285/2002 Sb. o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů a o změně některých zákonů (transplantační zákon), ve znění pozdějších předpisů.

ZEMAN, K., *Poruchy srdečního rytmu v intenzivní péči*. 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 175 s. ISBN 80-7013-222-1.

ZEMANOVÁ, J., *Základy anesteziologie – 1 část. 2. přeprac. vyd.* Brno: NCO NZO, 2009. 149s. ISBN 978-80-7013-505-1.

ZLÁMAL, J.; BELLOVÁ, J., *Ekonomika zdravotnictví*. 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 206 s. ISBN 80-7013-429-1.